

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ ΜΟΡΦΗ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ᾠ! Ρωμιοσύνη! ὦ μάννα μου!
(Ἐκατό Φωνές)

Ὁ δρόμος πού ὀδηγεῖ στή κατα-
τανόηση τοῦ Παλαμά περνᾷ μέσα
ἀπὸ ὅλη τὴ νεοελληνικὴ ποιητικὴ πα-
ράδοση. Ἀπὸ τὸ 1830 ὡς τὴν ἐμφά-
νισή του κατὰ τὰ τέλη τοῦ 19οῦ αἰ-
ῶνος ὑπάρχουν τρεῖς κατευθυντήριες
γραμμὲς στὴ ποίησή μας. Ἡ ἐπικο-
λυρικὴ τάση, ἡ ρωμαντικὴ, καὶ τέλος
τὸ ἐπεξεργασμένο δημοτικὸ τραγοῦδι.
Αὐτὸ ἦταν τὸ τεχνικὸ πλαίσιο μεσ'
ἀπ' τὸ ὁποῖο ἔπρεπε ὁ Παλαμάς
νὰ διαλέξῃ, νὰ συγκεράσῃ καὶ νὰ
δημιουργήσῃ.

Προτοῦ πλησιάσωμε τὸν ποιητὴ ὡς
δημιουργὸ πρέπει νὰ ριζώμε μιά μα-
τιὰ σ' ὅτι ἀντέδρασε, σ' ὅτι τὸν ἔκα-
με τόσο ἀτομικὸ στὸ γράψιμό του.

Στὰ δημοτικὰ τραγοῦδια πάντοτε
ζοῦσε ἕνας νοσταλγικὸς λυρισμὸς
μ' ἕνα κοινὸ πόθο, τὸ λευτέρωμα Γιά
τοῦτο, μετὰ τὸ 1830 ὁ κρυμμένος λυ-
ρισμὸς φούντωσε, ξάπλωσε ἀνοίχθη-
κε σὲ μιά ἐπικολυρικὴ ἐκδήλωση. Τὸ
ἐθνικὸ θέμα θριαμβευτικὰ γέμιζε στί-
χους καὶ στίχους. Ὁ κάθε ποιητὴς
ἀπὸ τὴ γενικὴ ροπή συρμένους κι' ἀπὸ
τὰ ἰδικὰ του συναισθήματα τόσο κον-
τά, σ' αὐτὰ τοῦ λευτερωμένου κό-
σμου ὅπου ζοῦσε, ἔγραφε ἀράδα μ'
αὐτὸ τὸν τρόπο. Τὴν καινούργια, μό-
λις ξεσπαραγανωμένη πατρίδα κάθε
ποιητὴς θέλησε νὰ πλάσῃ μέσα στὰ
λόγια του. Ἐγινε ὅμως, μπορεῖ κα-
νεῖς νὰ πῆ, μιά κατάχρηση τῆς πα-
τριωτικῆς ἰδεολογίας πού ἔδωσε τυ-
πικὴ μορφή κοινή, πού ἂν δὲν χανό-
ταν σὲ πομπώδεις ἀρχαϊζουσες ρη-
τορίες, ξεπρόβαλλε μέσα σ' ἕνα ἐπι-
κολυρικὸ πλαίσιο. Ἡ ἐπιπόλαια ἢ
μᾶλλον παρεξηγημένη ἀφετηρία πού
διάλεξαν πολλοί, τὸν δυτικὸ δηλαδὴ
ρωμαντισμὸ, τοὺς ἔφερε σὲ ἐπίπεδα
ὑπερευαίσθητης αἰσθηματολογίας φορ-
ωμένης μὲ ρωμαντικὰ στοιχεῖα, θέ-
λοντας καὶ μὴ ξεκοσκινισμένα ἀπὸ
ξένες ἀνθολογίες.

Τώρα πιά πού εἶχε κοπάσει καὶ ὁ
τελευταῖος ἀντίλαλος τῶν τουφεκιῶν
τῆς ἐπαναστάσεως, δὲν ἦταν τὰ γε-
γονότα τόσο κοντά, ὁ ποιητικὸς κό-
σμος γύρω ἀπὸ τὸ 1870 γύρευε νὰ
εὔρη ἕναν καθαρὸ γνήσιο ἑαυτὸ του.
Τὸ πατριωτικὸ, ἐπικὸ δούλεμα τοῦ
στίχου ἀντικρίζεται μὲ πλατύτερους
ὀρίζοντας ἢ τὸ ἔχουν ἀφήσει ὀλότελα

ἀφοσιωμένοι στὸ ρωμαντισμὸ.

Σ' αὐτὴν τὴν ἀτμόσφαιρα παρε-
ξηγημένης αἰσθηματολογίας, μὲ ἀναι-
μικὰ πιά στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἀφαί-
μαξη, ξένη καὶ δική μας, σχηματίζεται
ἕνα δυνατὸ προοδευτικὸ ρεῦμα.

Εἶναι οἱ Ἕλληνες παρνασιακοὶ
πού καταπολεμοῦν τὴν κακότεχνη
αἰσθηματολογία καὶ θέλουν νὰ ἀνυ-
ψώσουν ἕνα λυρισμὸ σὲ ὑγιεῖς βά-
σεις.

Τὰ καθαρῶς ἑλληνικὰ στοιχεῖα ἀρ-
χίζουν νὰ ἐξετάζονται. Τὸ δημοτικὸ
τραγοῦδι («Τραγοῦδια τῆς πατρίδος
μου» 1896. Κ. Παλαμάς) ἢ παράδοση
ἢ ἑλληνικὴ φύση, ἢ ἑλληνικὴ ψυχὴ.

Ὁ Κ. Παλαμάς, ὁ Λ. Μαβίλης
καὶ ὁ Δροσίνης ἀνοίγουν τὸ νέο δρό-
μο. Αὐτοὶ οἱ ποιηταὶ κρατιοῦνται σὲ
μιά γραμμὴ, προσπαθοῦν ν' ἀποτινά-
ξουν τὴν τῆς φανταχτερῆς ξενικῆς προ-
βειῆς ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ μοῦσα. Ὅμως
αὐτοὶ καὶ οἱ λοιποὶ ἀντιδραστικοὶ κα-
τάρθωσαν περισσότερο στὸ ἀτομικὸ
παρὰ στὸ ὁμαδικὸ ἐπίπεδο. Ἀπὸ τὴν
κοινὴ ἀφετηρία ξεκίνησαν κι' ὁ καθέ-
νας ξέχωρα ἔπλασε τὸν στίχο του,
ὅπως τὸν αἰσθανόταν, ἀνεπηρέστα
ἀπὸ ἕνα ὑψηλὸ ἀπαράβατο ρυθμὸ
σχολῆς. Γιὰ τοῦτο νομίζω πὼς δὲ
θὰ κάναμε καλὰ νὰ προσπαθήσουμε
γιὰ τὴν ἀνεύρεση τῶν καθοδηγη-
τριῶν σχολῶν πού ἠκολούθησαν οἱ
διάφοροι αὐτοὶ ποιηταί. Ἦταν μιά
ἐποχὴ ὅπου ὁ συμβολισμὸς, ἡ φυσιο-
κρατία, ὁ ἐξπρεσιονισμὸς ὀδηγοῦ-
σαν τὴν εὐρωπαϊκὴν φιλολογικὴ καὶ
καλλιτεχνικὴ κίνηση.

Σ' αὐτοὺς τοὺς δικούς μας ἀντι-
δραστικὸς ὑπάρχουν φυσικὰ ὀρι-
σμένες κοινὲς τεχνοτροπίες πού βα-
σιζονται σὲ ἰδεολογίες παρμένες ἀπὸ
ξένα ἀντιδραστικὰ παραδείγματα.
Ὅμως οἱ φιλολογικὲς ἀνάγκες τοῦ
τόπου μας, καὶ τὸ ζήτημα τῆς
ἰδιοσυγκρασίας, δὲν μπορούσαν νὰ
δεσμευθοῦν μόλις θὰ ξέφευγαν ἀπὸ
τὸν ρωμαντισμὸ σὲ κάποιο εὐρωπαϊ-
κὸ πρότυπο ἀποκλειστικά.

Οἱ ποιηταὶ αὐτοὶ καλλιέργησαν τὰς
ἀτομικὰς τῶν ἐκδηλώσεως χωριστὰ
χωρὶς νὰ παρουσιάσουν τὸ μᾶλλον
συγκεκριμμένο σύνολο τῶν Γάλλων
Παρνασιακῶν καὶ παρουσιάσθηκαν
μόνο ὡς σύνολο στὴ νεοελληνικὴ
ποίηση.

Ὁ Παλαμάς, παρνασιακός, στὴν
ἀρχὴ ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸν Baudelaire,
τὸν Verlaine καὶ ἄλλους Γάλ-
λους προοδευτικὸς, βρῆκε τὸν δρό-
μό του γιὰ μιά κατεύθυνσι καθοδη-
γήτρια πού θὰ ἔφτανε στὸ συμβολι-
σμὸ πλασμένο μὲ μιά γλώσσα ἰδιορ-
ρυθμῆ, ὅμως μουσικὴ καὶ γοργή. Πει-
ραματίσθηκε σὲ πολλὰς τεχνοτρο-
πίες χωρὶς νὰ δεθῇ ἀπὸ καμμιὰ. Ἀπὸ
αὐτὲς τὲς ἐπαφῆς γεννήθηκε τὸ καθ'
αὐτὸ «παλαμιακὸ» ὕφος πού τοῦ
ἔδωσε μιά δυνατὴ προσωπικότητα

πρωτοπόρου στὴν ἐξέλιξη τοῦ ἑλλη-
νικοῦ ποιήματος. Ἐχει ἀφομοιώσει
ὅλα τὰ στοιχεῖα πού ἄγγιζε γυρεύον-
τας τὴ δική του κατεύθυνση. Ἐτσι
πλουτισμένος γύρισε στὸν ἑλληνικὸ
κόσμο γιὰ νὰ τὸν πάρῃ ἀκέραιο νὰ
τὸν βάλῃ ζωντανὸ στὸ στίχο του.

Ὁ Παλαμάς ἔκαμε ὀρισμένα συγ-
κεράσματα. Στὸ ἐπικο-λυρικὸ στοι-
χεῖο ἐμφύσησε αἴσθημα, στὸ ρωμαν-
τισμὸ ἑλληνικὴ μορφή. Αὐτὸ τοῦ ἔδω-
σε πρωτοτυπία χειρισμοῦ, τὸν ὁποῖο
συνέδεσε μὲ γλωσσικὴ ἰδιορρυθμία
παρμένη ἀπὸ τὴ γλώσσα τοῦ λαοῦ
μὲ παραλλαγῆς γιὰ τὴ μουσικότητα
τοῦ στίχου καὶ ὄχι ὡς ξεκάρφωτο
νεολογισμὸ ὅπως τὸν κατακρίνουν.

Ὁ νέος ἑλληνικὸς κόσμος, μὲ τοὺς
παλμούς του, τοὺς φόβους, τὲς ἀνη-
συχίες καὶ τὲς χαρὲς του, γίνηκε τὸ
θέμα τοῦ Παλαμά. Ὁ ἑλληνικὸς
κόσμος μὲ τὴν κληρονομία τοῦ Βυ-
ζαντίου καὶ τῆς Τουρκοκρατίας μὲ
τὲς παραδόσεις καὶ τοὺς θρύλλους τῆς.
Ἐτσι ὁ Παλαμάς ἔγινε ὁ τραγουδι-
στὴς τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ πα-
ρόντος καὶ προφήτης τοῦ καλοῦ καὶ
τοῦ κακοῦ πού ζῆ μεσ' τὴν ψυχὴ μας.

Εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν γνώστης τῆς
νεοελληνικῆς ψυχῆς. Ἐνας ποιητὴς
πού ξέρει τὲς ἀδυναμίες καὶ τὲς ἰκα-
νότητες τῆς φυλῆς του. Ἐκεῖνος πού
ἀνέλαβε νὰ τραγουδήσῃ τὴν ψυχὴ
μας πού ἀκόμη δὲν τὴν ἀναγνωρί-
σαμε στὸ νέο ἑλληνικὸ τῆς πλαίσι.

Θὰ μοῦ πῆτε: ἀνακατῶνει φιλοσο-
φία, ἱστορία, στοχασμοῦς. Ποιητὴς μὲ
ὀρίζοντας σὰν τὸν Παλαμά ἀναγ-
καστικῶς θὰ εἶναι συνθετικὸς καὶ θὰ
ἐμπερικλείῃ ὅλους τοὺς παλμούς τῆς
ζωῆς τοῦ τόπου μας πού δὲν ὑποπί-
πτουν στὴν ἀντήληψι τοῦ καθενός.
Μὰ δὲν εἶναι δικό του τὸ λάθος. Ἡ
καθαρολογία τῶν ἐφημερίδων καὶ ἡ
φθηνὴ ρητορικὴ γλώσσα τῆς Κυρια-
κῆς ἀπὸ τὴν μιά μεριά, μὰς κάμει νὰ
μὴ διακρίνωμε ἀπόλυτες γενικὲς καὶ
τὲς ἄλλες ἀσυνταξίες τους καὶ νὰ
κατακρίνωμε ἕνα αἰσθητικὸ γλωσσικὸ
σύνολο ὅπως τὸ παρουσιάζει ὁ Πα-
λαμάς. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, μεριά διάβ-
ζοντας μόνον ἐφημερίδα δὲν σχηματί-
ζομε τὸ ἀπαιτούμενο νοερὸ πλῆσι
γιὰ νὰ καταλάβωμε Παλαμά.

Ὁ Παλαμάς σχημάτισε ἕνα ἄρμο-
νικὸ σύνολο τοῦ ἐπικολυρικοῦ λόγου,
τῆς λαϊκῆς παραδόσεως, τῆς ἱστορίας
μὲ τὴν φαντασία του. Κατάρθωσε
νὰ ἰσορροπήσῃ τὸν ἐσωτερικὸ τοῦ
κόσμου μὲ τὰ τεχνικὰ μέσα πού διέ-
θετε: τὸ πλαίσιο τοῦ στίχου του. Ὁ
στίχος του εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ αἴ-
σθημα, δὲν εἶναι τὸ τεχνικὸ μέσο,
εἶναι ὁ ὑλοποιημένος σκοπὸς τοῦ αἰ-
σθηματός του.

Ὁ Παλαμάς τραγοῦδησε τὸ ὑπε-
ρεγῶ ὅπως στὸν «Δωδεκάλογο τοῦ
Γύφτου», στίς «Ἀλυσίδες», στὸ
Γκρεμιστή», στὴν «Φαντασία», χωρὶς

Parpas and S. Campossioras. The
first excursion for members was held
Sunday, March 15, when Mr. Comrie,
six boys, and several guests went
to Dionysus by bus, walked to Ma-
rathon where they had lunch by the
sea, and then returned by way of
Dionysus.

τοὺς μικροεγωϊσμοὺς τοῦ ἀτόμου. Τὸ ἄτομό του γεμίζει τὸ σύμπαν, ἀπλώνεται χωρὶς ἐμπόδια καὶ γίνεται ἕνα μ' ὅ,τι ἀγγίζει. Πλησιάζει στὴ τέλεια μορφή:

Στὸ «Δωδεκάλογο» :

Εἶσαι ὁ μόνος, εἶς' ὁ ἀσύγκριτος
εἶσαι ὁ χωριστός,
σιὰ μεγάλα τὰ πετάματα ὄλο ὑψώνει σε
καὶ εἶν' ὁ νοὺς σου χρυσαίτος.

«Μὴν τὸ παινευτῆς!
Σιμώσε, ἀπλώσε τὸ χέρι, βοήθα
γίνε δουλευτῆς
ταίριαζε, ἄκουε φρόντιζε καὶ ρώτα
γεῖρε, ἂν θέλεις νὰ ὑψωθῆς
νίκη σου, ἀνυπόταχτε, σ' ἐσὲ νὰ πῆς
«Υποτάξου πρῶτα»!

Στίς «Ἀλυσσίδες» :
Μέσ' τοὺς ξεχωριστοὺς
ὁ ξεχωριστός ἐγὼ εἶμαι!

«Μέσ' τῆς φυλακῆς τοὺς διαλεχτοὺς
Εἶμαι ὁ διαλεχτός ἐγὼ
τοῦ φυλακιστῆ
τρισωϊμὲ καὶ τρισαλλοί!
Εἶσαι ὁ δικασμένος ἀπὸ τὸν Κριτῆ
καὶ εἶσαι ἀπὸ τὸν Νόμο ἐσὺ ὁ δεμένος!»

Αὐτὰ τὰ ἀποσπάσματα δείχνουν μόνον μιὰ φάση τοῦ γραψίματός του. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ γράψῃ γιὰ ὄλες ἐπειδὴ εἶναι ἀπειράριθμες. Μᾶλλον ἕνα ἀτομικὸ πλησίασμα θὰ ἰκανοποιήσῃ τὸν ἀναγνώστη στὸ πολὺτομο ἔργο τοῦ Παλαμᾶ.

Ἐπειδὴ ἀκριβῶς ὁ Παλαμᾶς ξέρει τίς δικές του ἀδυναμίες καὶ γενικώτερα ὄλου τοῦ κόσμου ποὺ αἰσθάνεται, κατῶρθωσε νὰ γράψῃ θαυμάσια ποιήματα μὲ αἰσθηματικότητα ποὺ παρουσιάζεται σὲ πολλὰς μορφὰς ἐκδηλώσεων.

Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὸν τόπο του εἶναι τόσο ἀπέραντη καὶ περικλείει τόσα στοιχεῖα ὥστε τραγουδώντας τὸ παλμὸ τοῦ τόπου του καὶ τὸν ρυθμὸ του, ψάλλει τὴν ἁρμονία τοῦ κόσμου ὅπως τὴν σημειώνει στῆς τοπικὲς ἐκδηλώσεις ἢ μᾶλλον διὰ μέσου των.

Τὰ λυρικά του ποιήματα εἶναι ἀπειράριθμα. Ὅμως θὰ σημειώσω δύο ἀποσπάσματα ποὺ ἴσως νὰ εἶναι ἀπὸ τίς πιὸ δυνατὰς του ἐκδηλώσεις. Τὸ ἕνα εἶναι ἀπὸ τὸ «Δωδεκάλογο» καὶ περιγράφει τίς γύφτισες ποὺ ἔρχονται. Νομίζει κανεὶς πὼς βλέπει ὄλο τὸ γύφτικο τὸ γλέντι γραμμένο μὲ ζωηρότητα θαυμάσια.

«Γύφτισες ἤρθαν ντυμένες
φανταχτερὰ γιορτῆς φουστάνια
γύφτισες ἤρθαν καὶ κρεμᾶνε
χοντρά γυαλιστερὰ γιορντάνια».

Τὸ ἄλλο εἶναι ἀπὸ τὴ «Φλογέρα τοῦ Βασιλῆα». Ἡ λυρική ἀποθέωση τοῦ Παρθενῶνος.

«Ἐσ' εἶσαι ποὺ κορῶνα σου φορεῖς τὸ
Βράχο; Ἐσ' εἶσαι,
Βράχε ποὺ τὸ ναὸ κρατᾶς, κορῶνα τῆς
κορῶνας;

«Σ' ἐσὲ ἀποκάλυψη ὁ ρυθμός, κάθε γραμ-
μῆ καὶ Μοῦσα
λόγος τὸ μάρμαρο ἔγινε, κ' ἡ ἰδέα τέχνη,

«Ποὺ νὰ τὴν βρῶ, καὶ σὰν τὴ βρῶ, ποὺ
νὰ τὴν καταλάβω

τῆς καλλονῆς σου τὴν ψυχὴ, ναέ, καὶ τῆς
ψυχῆς σου τὸ μυστικὸ πὼς νὰ τὸ πιῶ;»

Ἀπὸ τὸν «Δωδεκάλογο» παραθέτω τὸ τελευταῖο μέρος τοῦ «Προφητικοῦ».

«Ὅσο νὰ σὲ λυπθῆ,
τῆς ἀγάπης ὁ Θεός,
καὶ νὰ ξημερώσῃ μιὰν αὐγὴ
καὶ νὰ σὲ καλέσῃ ὁ λυτρωμός,

ᾧ Ψυχὴ παραδαρμένη ἀπὸ τὸ κρῖμα!
καὶ θ' ἀκούσῃς τὴ φωνὴ τοῦ λυτρωτῆ,
θὰ γδυθῆς τῆς ἀμαρτίας τὸ ντύμα,
καὶ ξανὰ κυβερνημένη κ' ἀλαφρῆ
θὰ σαλέψῃς σὰν τὴ χλόη, σὰν τὸ πουλί,
σὰν τὸν κόρφο τὸν γυνάκειο, σὰν τὸ κύμα
καὶ μὴν ἔχοντας πιὸ κάτω ἄλλο σκαλί
νὰ κατατρακυλίσης πιὸ βαθιὰ
στοῦ κακοῦ τὴ σκάλα,
γιὰ τ' ἀνέβασμα ξανὰ ποὺ σὲ καλεῖ
θὰ αἰσθανθῆς νὰ σοῦ φυτρώσουν, ᾧ χαρά!
τὰ φτερά, τὰ φτερά τὰ πρωτινά σου τὰ
μεγάλα!»

Αὐτὰ τὰ ἀποσπάσματα εἶναι μερικὰ λυρικά σημεῖα Μόνον γιὰ αὐτὰ θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ γράψῃ ψῆ δλόκληρη μελέτη ἀναλυτικῆ. Εἶναι πράγματι ἡ πιὸ δυσκολονόητη ἐκδήλωσις τοῦ ποιητοῦ γιὰ νὰ τὴ καταλάβῃ ὁ ἀπαράσκευος ἀναγνώστης. Ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία, ὁ χαρακτήρας καὶ ἡ νοοτροπία μας, οἱ ἰκανότητές μας καὶ οἱ ἀστάθειες τῆς φυλῆς μας, παρουσιάζονται μὲ τὸ γύφτο ποὺ συμβολίζει τὸ χαρακτήρα ποὺ δὲν δεσμεύεται ἀλλὰ πάντοτε ἀλλάζει καταστάσεις καὶ μορφές.

Ὅπως εἶπα ἕνα ἀτομικὸ πλησίασμα θὰ ἰκανοποιήσῃ παραπάνω παρά παραδείγματα ἀπὸ τὸν Παλαμᾶ. Ἐνας ποιητῆς τόσο πολύμορφος καὶ συνθετικὸς ἄλλους θὰ προσελκύσῃ καὶ θὰ ἀρέσῃ, ἐνῶ μποροῦν νὰ ὑπάρξουν σημεῖα τὰ ὁποῖα νὰ μὴν εἶναι ἀρεστά εἰς ὄλους.

Ὁ Παλαμᾶς εἶναι συμβολιστής, ρομαντικὸς χωρὶς ὅμως τὸ τὸνο τὸν ἀποκλειστικὸ αὐτῶν τῶν σχολῶν. Εἶναι ὁ ποιητῆς τῆς ἀτομικῆς διαμορφώσεως χωρὶς προσκόλλησι.

Μπορεῖ μιὰ στενοκέφαλη κριτικὴ νὰ γυρεύῃ φιλολογικὲς ὀρθοδοξίες καὶ νὰ μὴ τὸν παραδεχθῆ. Ὅμως ὁ Παλαμᾶς ἄφησε τὸ πολυμερές τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς νὰ ἐκδηλωθῆ ἀβίαστα χωρὶς νὰ κρατηθῆ στὰ καθιερωμένα καλούπια. Ὁ περιορισμένος χώρος δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ σχολιάσω ἄλλα του ἔργα οὔτε νὰ ἐξετάσω τίς διαφορὰς φάσεις τῆς ἐργασίας του. Ὁ Παλαμᾶς θεμέλιωσε ἐντελῶς ὡς πρωτοπόρος μιὰ ἑλληνικὴ ποίηση μὲ τεχνικὴ καὶ ὕλική αὐτάρκεια ἀπὸ τὸ κόσμον τῆς Ἑλλάδος.

Θὰ μείνῃ τὸ ἔργο του ὡς βάση γιὰ ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ γράψουν ἐλεύθερα γιὰ τὴ νεοελληνικὴ φιλολογικὴ διάπλοση τοῦ ποιήματος.

Σ. ΙΒΡΑΚΗΣ

DEATH OF THE ANCIENTS

The following selections, translated by Solon Ivraakis, are from the fifth canto of Palamas' "The Dodecalogue of the Gypsy," in which Greek history, tradition, and mentality are epitomized. "The Death of the Ancients," has as its scene the harbor of Constantinople where the teachers of ancient wisdom are about to embark for the West. The Gypsy, who is the leading figure throughout the whole poem, hails them and prophesies their future.

And the threefold gates of gold
And the bronze-made gates were creaking,
Creakings sounding like a moan,
Then at no one's touch,
As if enchanted, opened themselves.

"And beneath the double line of works
And the turrets, the impregnable,
Where the plain is boldly curving
Into green and ruby hills,
There beneath Marmora's waters' foam
In the strong and well-built harbors

Different vessels from the West and Genoan
galleys,
Venetian sailing ships ride at anchor,
And it seems as though they are waiting
Valuable loads to take out for feasts and
voyages.
—(A throng of men come to the harbor to
—embark, bearing icons and other holy relics)

What are the volumes, all of parchment you
are holding,
Illustrious crowds, fleeing as if chased by
the storms?
And in these books, and in all these tombs,
what diamonds
What wisdom, whose dead, what holy relics?

Something stirred, the crowds billowed,
And a voice broke forth in answer:
"There, enclosed by the coffins, wound
And wrapped, they are hidden—
Let the world not mourn them as departed!—
The fountains of thought forever lucid
And the unclouded skies of art;
The Beautiful and the Immortal.

They are the teachers of the Truth
And all-encompassing Beauty's loyal follow-
ers,
Strong, untouched, always youthful——"

And what they had started saying I did finish
thus:
"Persecuted, hunted after—
The Beautiful and the Immortal—
By winds and earthquakes, storms and
havoc,
Derelict and trodden down by their own
and by the strangers'

«Hiding places they found and cloisters;
Monasteries took them up and cells,
Schools and palaces they found,
But they did not find the sun,
As for freedom, it was missing.
Bound they were, and they were fading,
While the Apollo-like bodies wilted. ——

«What of it if you are Immortal?
Pulsing life you lived only once;
You lived like whole-bodied creatures
In the light, under the sun of your blessed
country.
Other winds and other suns for you now!
You shall never live your life again.
Hearts and cities by your touch reblossim-
ing

And bowing as your worshippers,
Shadows of Hellas, images.
One was Greece, never to return
Gone she has, and you must mourn her——».